

Programma 2 Ruimte en wonen

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

In het coronajaar 2021 zien we wederom een toename van het aantal aangeboden ruimtelijke plannen. We hebben circa 2757 gemeentelijke plannen beoordeeld en voorzien van een passende provinciale reactie.

Met de vier regio's zijn regionale afspraken gemaakt over de planning en programmering van werklocaties en is afgesproken om tot een gemeenschappelijke aanpak te komen van (XXL)logistiek op brownfields, bestaande bedrijventerreinen. Ook voor Wonen hebben we in deze 4 regio's afspraken gemaakt over de woningbouwrealisatie. Dit heeft geleid tot goedgekeurde initiatieven in diverse gemeenten. Afgelopen jaar is het hoogste aantal woningen toegevoegd sinds de jaren '90, in totaal 12.985 woningen. Naast de kwantitatieve opgave hebben we ook een kwalitatieve opgaven. De Brabantse Stijlprijs 'Een thuis voor iedereen' heeft mooie initiatieven in beeld gebracht ter inspiratie voor andere initiatieven. Via de flexpoolregeling en de regeling flexwonen stimuleren we woningbouw initiatieven.

In 2021 hebben we monitors gepresenteerd over detailhandel en bedrijventerreinen en is het koopstromenonderzoek uitgevoerd, waarvan we de resultaten begin 2022 verwachten. We hebben elk kwartaal de demografische ontwikkelingen gerapporteerd en een speciale editie uitgebracht met een terugblik op de demografische ontwikkeling van afgelopen 20 jaar in 20 beelden.

Op verschillende campussen zijn belangrijke stappen voorwaarts gezet; zo heeft er besluitvorming plaatsgevonden over nieuwbouw op Pivot Park en de Campus Ontwikkel Organisatie van Brainport Industries Campus.

De behandeling door de Raad van State is vertraagd (tussenuitspraak) en daarmee loopt het project verder uit. Na een definitieve uitspraak Raad van State wordt een voorstel voor het vervolg aan de Staten gedaan (zie memo gedeputeerde).

Via een participatief traject hebben wij gewerkt aan de Ontwerp Omgevingsverordening, deze heeft in 2021 ter inzage gelegen, de reacties zijn verwerkt en Omgevingsverordening is door Gedeputeerde Staten ter besluitvorming aangeboden aan Provinciale Staten. Conform de bestuursopdracht is gewerkt aan de binnenstedelijk in de 5 grote steden en 7 middelgrote steden en zijn concrete stappen gezet. In het landelijk gebied zijn via de VAB-proeftuinen Zundert, Asten en Elsendorp concrete stappen gezet richting afronding of richting de volgende ontwikkelfase.

We hebben in 2021 met de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof 1.0 gewerkt aan het sterker maken van de natuur, het verminderen van stikstofuitstoot in alle sectoren en het mogelijk blijven maken van economische en maatschappelijke ontwikkelingen. Diverse maatregelen hebben bijgedragen aan het op stoom brengen van de drie tandwielen: De gebiedsgerichte aanpak groene en blauwe opgaven is volop in uitvoering, hiervoor is een regie-organisatie opgezet die onder andere regie voert op de verkenningen in de veertien stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden.

Via de warme saneringsregeling varkenshouderij komen 173 Brabantse bedrijven in aanmerking voor aankoop. Omdat landelijk minder deelnemers aan deze regeling waren dan verwacht, zijn er dankzij lobby extra middelen beschikbaar gekomen om in Brabant in te zetten voor de regeling piekbelasters. Daardoor kunnen we in plaats van met de aanvankelijk beoogde tien bedrijven (vanwege het toen aanwezige budget), nu met 22 bedrijven in gesprek om te komen tot aankoop. Ook is het ondersteuningsloket aan het werk met bemiddelen tussen vraag en aanbod van stikstofruimte. Er zijn circa 30 bemiddelingen in procedure en evenzoveel afgerond. De vergunningverlening rondom stikstof heeft zo goed mogelijk doorgang kunnen vinden ondanks alle perikelen.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Verbeteren van omgevingskwaliteit

■ Stand van zaken

We werken aan de omgevingskwaliteit via advies in provinciale projecten, via planadviezen en beoordeling van gemeentelijke plannen. Daarnaast hebben we afgelopen jaar ook ingezet op inspiratie via de Brabantse Stijlprijs met het thema 'Een thuis voor iedereen'.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Aanpak leegstand en transformatie

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

We hebben voortgang geboekt via de stedelijke transformaties (zie link). Samen met de gemeente is het CSM terrein verworven. Dit project wordt onder de naam 't Zoet' verder ontwikkeld.

Er was veel belangstelling van gestopte en stoppende agrarische ondernemers voor de inzet VABIMPULS om leegstand in het landelijke gebied te voorkomen. Onder deze ondernemers zaten veel nertsenhouders en deelnemers aan de landelijke stoppersregeling.

Begeleiden en beoordelen van initiatieven met ruimtelijke impact

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Door de beoordeling van 2757 gemeentelijke plannen, het terugdringen van de leegstand en onze bijdrage aan de gebiedstransformaties heeft de omgevingskwaliteit in Brabant een impuls gekregen.

Implementeren van de Omgevingswet

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De omgevingsverordening heeft ter inzage gelegen, de reacties zijn verwerkt en ter besluitvorming aan de staten aangeboden. Er is druk gewerkt om de verordening via het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingwet) gepubliceerd te krijgen. Dit is nog niet gelukt, het Rijk moet zorgen voor een stabiel DSO.

Uitvoeren ontwikkelaanpak stikstof

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof (BOS) 1.0 is een aantal indicatoren benoemd die moeten bijdragen aan de realisering van de beoogde doelen. Hieronder de realisaties:

- Aantal aankoopprocedures dat is opgestart: 22 (i.p.v. 2);
- Aantal transacties waarbij het loket helpt: circa 30 afgerond, circa 30 in procedure (i.p.v. 10);
- Ontwikkeling monitor: nog niet gereed vanwege vertraging in landelijke doorrekening en samenwerking met GGA-monitor in ontwikkeling;
- Stikstofanalyses: dit is vertraagd vanwege vertraging landelijke doorrekeningen waar de provincie van afhankelijk is.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Realiseren van de woningbouwopgave, vraaggericht en met oog voor zorgvuldig ruimtegebruik.

■ **Stand van zaken**

Afgelopen jaar heeft de focus gelegen op versnelling van de woningbouw. Doel is de komende tijd gemiddeld jaarlijks steeds een groei met (ten minste) 12.000 woningen te realiseren. In 2021 zijn er 12.985 woningen aan de voorraad toegevoegd. We hebben de 'Flexpool Versnelling Woningbouw' uitgewerkt en de eerste gemeentelijke aanvragen zijn toegekend. We stimuleren de realisatie van nieuwe (collectieve) woonvormen, in 2021 o.a. via de Brabantse Stijlprijs 'Een thuis voor iedereen!' en de 'Subsidieregeling Flexwoningen Noord-Brabant'.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Actualiseren Brabantse Agenda Wonen

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In mei is de jaarlijkse Voortgangsrapportage bij onze Brabantse Agenda Wonen verschenen, met de actuele ontwikkelingen van bevolking, woningbouw en planaanbod in Brabant.

Actualiseren informatie over de 'Stand van Wonen'

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Ieder kwartaal zijn onze 'Monitor Bevolking en Wonen' en ons 'Kwartaalbeeld Woningmarkt Noord-Brabant' geactualiseerd. Daarnaast is een speciale webpublicatie gemaakt over '20 jaar demografische ontwikkeling in 20 beelden'.

Regionale afspraken over planning en realisatie

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In alle (sub)regionale woningmarktgebieden zijn 'Regionale perspectieven op bouwen en wonen' opgesteld of geactualiseerd. We sturen vooral op realisatie en niet alleen op plannen. De urgentie om de woningbouw op tempo te houden en waar nodig te versnellen staat hierin centraal, evenals de bredere betekenis van

'het wonen' (duurzame verstedelijking, transformatie, herbestemming leegstaand vastgoed) en 'het verrijken' van de bestaande woningvoorraad met nieuwe, soms tijdelijke woonvormen.

Stimuleren ontwikkeling nieuwe woonvormen.

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

We stimuleren de realisatie van nieuwe (collectieve) woonvormen, in 2021 o.a. via de Brabantse Stijlprijs 'Een thuis voor iedereen!' en via de 'Subsidieregeling Flexwoningen Noord-Brabant'.

Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?

Realiseren van vitale en toekomstbestendige werklocaties

■ Stand van zaken

In 2021 is conform planning gewerkt aan de verdere ontwikkeling van Brabantse werklocaties. Op verschillende campussen zijn belangrijke stappen voorwaarts gezet; zo heeft er besluitvorming plaatsgevonden over nieuwbouw op Pivot Park en de Campus Ontwikkel Organisatie van Brainport Industries Campus. Met de vier regio's zijn afspraken gemaakt over de planning en programmering en is afgesproken om tot een gemeenschappelijke aanpak te komen van (XXL)logistiek op brownfields, bestaande bedrijventerreinen. Daarnaast hebben we in 2021 monitors gepresenteerd over detailhandel en bedrijventerreinen en is het koopstromenonderzoek uitgevoerd, waarvan we de resultaten begin 2022 verwachten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Kennisontwikkeling en informatievoorziening

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De monitor detailhandel en de monitor bedrijventerreinen zijn opgesteld en aangeboden aan Provinciale Staten. Daarnaast is het koopstromenonderzoek uitgevoerd, waarvan we de resultaten begin 2022 verwachten.

Regionale afstemming en programmering

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Met de vier regio's voeren wij constructief overleg over de planning en programmering van bedrijventerreinen. Specifieke aandacht is in 2021 uitgegaan naar de (on)mogelijkheden voor XXL logistiek op brownfields. Per regio is in beeld gebracht wat daarvan de kansen en bedreigingen zijn. Vervolgens hebben wij met de gemeenten/vier regio's afspraken gemaakt hoe daar mee om te gaan. Dit krijgt in 2022 een vervolg.

Verduurzamen van werklocaties en campusontwikkelingen

Omschrijving (toelichting)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Op grond van analyse van data over onder meer energieverbruik, circulariteit en klimaatadaptatie hebben wij in 2021 besloten om niet 10, maar 13 grote bedrijventerreinen te bestempelen als “grote oogst” terrein. De aanpak per terrein krijgt nu vorm, waarbij wordt samengewerkt met gemeenten, parkmanagement en bijvoorbeeld VNO/NCW.

Ook in 2021 zijn op de verschillende campussen belangrijke stappen gezet. Zo heeft er door Uw Staten besluitvorming plaatsgevonden over nieuwbouw van het multi-tenant gebouw Grizzly op Pivot Park en de Campus Ontwikkel Organisatie van Brainport Industries Campus. Daarnaast is opdracht verstrekt tot evaluatie van ons campusbeleid. Begin 2022 verwachten wij de uitkomsten daarvan.

Inzet verbonden partijen

Voor het realiseren van de doelstellingen uit dit begrotingsprogramma worden onderstaande verbonden partijen ingezet:

- Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte
- Stichting Brainport Smart Districts

Nadere informatie over verbonden partijen staat in de paragraaf Verbonden partijen.

Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Bedragen x € 1.000	Jaarrek. 2020 realisatie	Begroting 2021 oorspronkelijk	Begroting 2021 na wijziging	Jaarrekening 2021 realisatie	Vershil begroting - realisatie
Lasten					
Programmalasten	8.530 N	27.362 N	19.036 N	12.532 N	6.503 V
Toegerekende organisatiekosten	7.152 N	5.931 N	8.143 N	8.390 N	247 N
Totaal Lasten	15.682 N	33.293 N	27.178 N	20.922 N	6.256 V
Baten					
Programmabaten	350 V	520 V	4.085 V	1.677 V	2.408 N
Bijdrage in toegerekende organisatiekosten	0	0	0	0	0
Totaal Baten	350 V	520 V	4.085 V	1.677 V	2.408 N
Saldo van baten en lasten	15.332 N	32.773 N	23.093 N	19.245 N	3.848 V

Verschillenanalyse

2. Ruimte en wonen - Afwijking lasten (bedragen x € 1.000)	6.256
	V
Wonen	3.108
	V
De onderuitputting betreft voor € 2,9 mln de uitvoering van de Bijdrageregeling Versnelling Woningbouw. In 2021 zijn minder aanvragen ingediend dan eerder geprognoseerd (12 gemeenten, totaal € 1,4 mln beschikt, t.o.v. raming van € 4,3 mln). De regeling loopt echter door t/m mei 2023. De verwachting is dat ruim voor die tijd ook de overige gemeenten een aanvraag zullen indienen. Voor het overige (€ 0,2 mln) betreft het met name de 'Subsidierегeling Flexwoningen Noord-Brabant' – waarvoor in 2021 minder aanvragen zijn ingediend dan geprognoseerd. Ook deze regeling loopt door in 2022.	
Werklocaties	124 N
Bij de BURAP 2021 zijn de voorziene uitgaven naar beneden bijgesteld. Omdat uitgaven t.b.v. BIC en Automotive Campus Helmond toch in 2021 zijn gerealiseerd is nu sprake van een beperkte overschrijding.	
Verkenningkosten Ontwikkelbedrijf	411 V
Betreft diverse geraamde kosten ten aanzien van verkenningen stedelijke transformatie welke niet of mindere mate zijn gerealiseerd.	
Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL)	1.541
	V
Vanwege vertraging in de behandeling van de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat is er grote onzekerheid over de voortgang en planning van dit project. De Staten zijn hierover geïnformeerd. Er is geanticipeerd op een uitspraak door middel van de Staten. Desondanks zijn de uitgaven achtergebleven bij het budget. De middelen moeten beschikbaar blijven op de meerjarige begroting.	
Aanpak stikstof	1.242
	V
De opgetreden vertraging op landelijk niveau bij stikstof heeft in 2021 tot lagere bestedingen van de in de Brabantse Ontwikkelingsaanpak Stikstof opgenomen maatregelen geleid. Het betreft onder andere de uitwerking van stikstofanalyses.	
Toegerekende organisatiekosten	247 N
De toegerekende organisatiekosten komen op basis van de gerealiseerde uren-inzet hoger uit.	
Overige: saldo van overige lagere en hogere lasten	325 V
2. Ruimte en wonen - Afwijking baten (bedragen x € 1.000)	2.408
	N
Rijksbijdrage Flexpool Wonen	2.401
	N
Betreft lagere inzet Rijksbijdrage vanwege lagere uitgaven.	
Overige: saldo van overige lagere en hogere baten	7 N

